

Motie: Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Constaterende dat:

- Nederland in het Klimaatakkoord nationale klimaatdoelen heeft vastgesteld die mede door de gemeenten zijn onderschreven, waarbij de ALV van de VNG de door haar gestelde randvoorwaarden eind 2023¹ heeft herbevestigd;
- Gemeenten een cruciale regierol hebben gekregen op de uitvoering van de energietransitie, onder meer in de warmtetransitie en het behouden van vertrouwen en draagvlak en hiervoor structureel moeten worden ondersteund met voldoende middelen en flankerend beleid;
- De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) de afgelopen jaren herhaaldelijk heeft gewezen op de ontstane disbalans tussen gemeentelijke taken, bevoegdheden en bekostiging en deze hersteld moet worden om te voorkomen dat de financiële problemen onbeheersbaar worden en de kracht van decentrale overheden verder wordt uitgehold;
- De ROB heeft vastgesteld dat de gemeentelijke taken in de energietransitie fors zijn toegenomen en de uitvoering daarvan verder blijft toenemen en aangegeven dat de veronderstelde besparing door het verminderen van de controle- en verantwoordingslasten niet is onderbouwd en daarmee niet realistisch is;
- Het kabinet desondanks bij de overheveling van de (CDOKE)-middelen naar het gemeente- en provinciefonds in plaats van een ophoging een korting van 10% heeft doorgevoerd waarmee het totale tekort neerkomt ongeveer 400 miljoen euro per jaar (o.b.v. prijsindexatie 2026) voor de uitvoering van de gemeentelijke taken in de energietransitie;
- De Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2025 van PBL stelt dat de nationale klimaatdoelen zonder stevig beleid onhaalbaar zijn;
- De ROB in haar recente antwoord aan de minister heeft aangegeven het op dit moment voorbarig te achten de adviesvraag te beantwoorden, aangezien geen gevolg is gegeven op het vorige advies Koersen op klimaatneutraal² met daarin ramingen over de financiële consequenties van het klimaat- en energiebeleid;
- Gemeenten hun taken niet verantwoord kunnen uitvoeren, zolang de investerings- en uitvoeringsmiddelen niet in verhouding staan tot de opgave en subsidiebudgetten voor de uitvoering van de energietransitie onvoldoende, onvoorspelbaar en ontoereikend zijn. En daardoor klem zitten tussen de beleidsdoelstellingen en ambities enerzijds en het beschikbare budget anderzijds.

Overwegende dat:

- Gemeenten alleen effectief kunnen bijdragen aan de energietransitie als zowel de financiële, juridische als maatschappelijke randvoorwaarden op orde zijn;

¹ Gemeenten stellen randvoorwaarden Klimaatakkoord bij | VNG

² <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/2024/03/28/koersen-op-klimaatneutraal>

- Het onvoldoende bekostigen van gemeentelijke inzet betekent dat ofwel taken niet of onvoldoende door gemeenten kunnen worden uitgevoerd, ofwel taken bij het Rijk moeten worden belegd, ofwel aanvullende afspraken nodig zijn over flankerend beleid, zoals normering, beprijzing en landelijke stimulering;
- Korting/afbouw van uitvoeringsmiddelen voor decentrale overheden tegen de afspraken in is en meerjarige structurele zekerheid voor gemeenten noodzakelijk is om de energietransitie te laten slagen: de benodigde formatie op peil te houden, projecten te blijven ontwikkelen en uitvoeren en het behalen van de nationale klimaatdoelen niet in verder gevaar te brengen;
- De geloofwaardigheid en uitvoerbaarheid van het Klimaatakkoord en de samenwerking tussen overheden onder druk komt te staan wanneer structurele tekorten en onvoorspelbare financiering blijven bestaan, waardoor het draagvlak onder inwoners en bedrijven wordt ondermijnt: de energietransitie mag nooit leiden tot bestaansonzekerheid, onbetaalbare lasten of ongelijkheid tussen groepen;
- Gemeenten de energietransitie integraal moeten programmeren met onder andere warmteprogramma's en uitvoeringsprogramma's om hun gemeente klimaatneutraal te maken; waarbij deze programma's alleen verantwoord kunnen worden vastgesteld als subsidies en middelen voor uitvoering en investering structureel en voorspelbaar beschikbaar blijven gedurende de uitvoering van deze programma's voor gemeenten en de betaalbaarheid voor gebouweigenaren gewaarborgd is;
- Het behalen van de klimaatdoelen samenwerking tussen gemeenten, Rijk en andere partners vereist, schouder aan schouder, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid;
- Onzekerheid over de uitvoerbaarheid van programma's, plannen en projecten heeft direct invloed op het aantal plannen dat wordt ontwikkeld alsook het ambitieniveau van deze plannen.

Verzoekt het bestuur van de VNG:

1. In overleg met het Rijk duidelijk te maken dat de uitvoering van de nationale klimaatdoelen in aanzienlijk gevaar is gekomen door de korting op de uitvoeringsmiddelen én dat structurele ophoging conform het ROB-advies noodzakelijk is om de gemeentelijke uitvoeringskracht te behouden en verder te organiseren;
2. In te zetten op een structureel financieel arrangement dat de gemeentelijke uitvoeringslasten volledig compenseert, zorgt voor lange termijn zekerheid, voorspelbaarheid en bijdraagt aan een rechtvaardige verdeling van middelen tussen overheden passend bij hoe de disbalans hersteld wordt;
3. Bij alle onderhandelingen te benadrukken dat de energietransitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar moet blijven voor inwoners en gemeenten, het speelveld en instrumentarium daarvoor op orde moet worden gebracht en er op aansturen dat het Rijk dit structureel (meerjarig) gaat verankeren in de Rijksbegroting;

4. Indien structurele en toereikende financiering uitblijft, met het Rijk afspraken te maken over de mate waarin en wijze waarop gemeenten hun taken (niet langer) kunnen invullen, zoals door de inzet van aanvullend Rijksbeleid en/of -instrumentarium als normering en beprijzing.

En gaat over tot de orde van de dag.

Indiener: Gemeente Nijmegen

Datum: 19 november 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

H.M.F. Bruls
burgemeester

Mede ingediend door de gemeenten:

Amstelveen
Apeldoorn
Arnhem
Eindhoven
Krimpen aan den IJssel
Meierijstad

Ondersteund door de gemeenten:

Groningen
Rotterdam

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Namens het College van de gemeente Amstelveen,

Floor Gordon

Wethouder Duurzaamheid

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Namens het College van de gemeente Apeldoorn,

Wethouder Huizer van Energietransitie, Klimaat en Natuur

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Arnhem, 25 november 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

De secretaris,

De burgemeester,

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Namens het College van de gemeente Eindhoven,
Wethouder Rik Thijs van Klimaat, Energie, Grond en Vergroening

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Namens het College van de gemeente Krimpen aan den IJssel,
Wethouder Wubbo Tempel van (o.a.) Duurzaamheid

Ondertekenblad Motie Géén duurzame toekomst op drijfzand!

Namens het College van de gemeente Meierijstad,
M.H.B. Roozendaal
Wethouder Werk, Jeugd, Kunst en cultuur, Energie en Duurzaamheid